

Vzdělávací materiál projektu Zlepšení podmínek výuky v ZŠ Sloup

Název vzdělávacího materiálu	Skladba
Anotace	Pracovní listy k procvičení učiva o skladbě (podmět, přísudek)
Autor	Mgr. Iva Paděrová
Jazyk	Český jazyk
Očekávaný výstup	Žák si zopakuje a procvičí učivo o skladbě (podmět, přísudek)
Třída	5.

Skladba

1. Zopakuj si trochu teorie na téma **podmět** a doplň:

Podmět je _____ větný člen. Vyjadřuje, _____ nebo _____ něco dělá. Vyjádřen bývá nejčastěji _____ v 1. pádě. Základem podmětu bývá toto podstatné jméno. Na podmět se ptáme: _____.

Podmět nemusí být ve větě vždy vyjádřen přímo → proto ho dělíme na:

a) _____ - základem podmětu bývá:

- _____ . *Maminka peče dort.*
- _____ . *Ona je velice šikovná.*
- _____ . *Vyvolaný šel k tabuli.*
- _____ . *Čtyři odešli domů.*

b) _____

- bývá uveden v předchozí větě (větách)
Vymysli další větu, která tomuto odpovídá: Jana napsala úkol. Zvládla to během chvilky. (kdo? co? *Jana*)

- bývá jasný z tvaru určitého slovesa v základu přísudku
Vymysli další větu, která tomuto odpovídá: Včera jsem to dodělala. (kdo? co? *já*) Přišli včera. (kdo? co? *oni*)

Pokud podmět rozvineme dalšími větnými členy, pak se jedná o _____ . Podmětem však může být i více podstatných jmen (zájmen, příd. jmen, atd.). Pak podmětu říkáme _____ .

2. Ve větách vyhledej podmět a podtrhni ho (nevyjádřený podmět nadepiš):

Huňatý pes si klidně běhal po zahradě od plotu k plotu. Najednou uviděl kočku.
O dovolené bych jela nejraději k moři. Divadlo se nám moc líbilo. Ještě něco namaluj. Alena, Adéla a Natálie stály u tabule. Petr si koupil několik lízátek. Všechny je hned snědl. Večer jsme se dívali na televizi. Bojíš se tmy?

3. Doplň podmět, aby věta dávala smysl:

_____ se koupali u rybníka.

U tabule stálo _____ s velkými barevnými kuličkami.

_____ se rozběhly po hřišti.

_____ visela na věšáku.

Byl jednou jeden _____.

4. Zopakuj si trochu teorie na téma **přísudek** a doplň:

Přísudek vyjadřuje, co podmět _____, co se s ním _____
nebo jaký _____.

Může být vyjádřen:

a) slovesem s plným významem – přísudek _____

(Eva *přišla* brzy.)

b) podstatným nebo přídavným jménem a slovesem s neúplným významem –
přísudek _____.

(Eva je hodná.)

5. Vyhledej ve větách přísudky a podtrhni je:

Omyli si ruce v umývadle. Paní vstala od stolu. Buchta překrásně voněla. Letadlo
lehce přistálo. Byla jsem doma. Projížděli jsme pustou krajinou. Kačenky zobaly první
jarní travičku. Poslala jsem kamarádce dopis. Maminka uvařila dobrý oběd.

6. Doplň přísudek, aby věta dávala smysl:

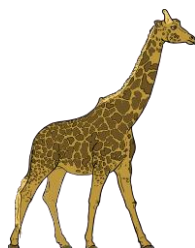
Ze stromu _____, přezrálé hrušky. _____ tam!

Buchy mu moc _____. Děvčata _____ veselé
písničky.

7. Vymysli a napiš k obrázku větu. Vyhledej a podtrhni základní skladební dvojici:

Skladba - řešení

1. Zopakuj si trochu teorie na téma **podmět** a doplň:

Podmět je **základní** větný člen. Vyjadřuje, **kdo** nebo **co** něco dělá. Vyjádřen bývá nejčastěji **podstatným jménem** v 1. pádě. Základem podmětu bývá toto podstatné jméno. Na podmět se ptáme: **kdo? co?**. Podmět nemusí být ve větě vždy vyjádřen přímo → proto ho dělíme na:

a) **Podmět vyjádřený** - základem podmětu bývá:

- **podstatné jméno** *Maminka peče dort.*
- **zájmeno** *Ona je velice šikovná.*
- **přídavné jméno** *Vyvolaný šel k tabuli.*
- **číslovka** *Čtyři odešli domů.*

b) **Podmět nevyjádřený**

- bývá uveden v předchozí větě (větách)
Vymysli další větu, která tomuto odpovídá: Jana napsala úkol. Zvládla to během chvilky. (kdo? co? *Jana*)

- bývá jasný z tvaru určitého slovesa v základu přísudku
Vymysli další větu, která tomuto odpovídá: Včera jsem to dodělala. (kdo? co? *já*) Přišli včera. (kdo? co? *oni*)

Pokud podmět rozvineme dalšími větnými členy, pak se jedná o **podmět rozvitý**. Podmětem však může být i více podstatných jmen (zájmen, příd. jmen, atd.). Pak podmětu říkáme **podmět několikanásobný**.

2. Ve větách vyhledej podmět a podtrhni ho (nevyjádřený podmět nadepiš):

Huňatý pes si klidně běhal po zahradě od plotu k plotu. Najednou uviděl kočku. (pes) O dovolené bych jela nejraději k moři. (já) Divadlo se nám moc líbilo. Ještě něco namaluj. (ty) Alena, Adéla a Natálie stály u tabule. Petr si koupil několik lízátek. Všechny je hned snědl. (Petr) Večer jsme se dívali na televizi. (my) Bojíš se tmy? (ty)

3. Doplň podmět, aby věta dávala smysl:

Kluci se koupali u rybníka.

U tabule stálo **počítadlo** s velkými barevnými kuličkami.

Děti se rozběhly po hřišti.

Bunda visela na věšáku.

Byl jednou jeden **král**.

4. Zopakuj si trochu teorie na téma **přísudek** a doplň:

Přísudek vyjadřuje, co podmět **dělá**, co se s ním **děje** nebo jaký **je**.

Může být vyjádřen:

a) slovesem s plným významem – přísudek **slovesný**

(Eva *přišla* brzy.)

b) podstatným nebo přídavným jménem a slovesem s neúplným významem –

přísudek **jmenný se sponou** .

(Eva je hodná.)

5. Vyhledej ve větách přísudky a podtrhni je:

Omyli si ruce v umývadle. Paní vstala od stolu. Buchta překrásně voněla. Letadlo lehce přistálo. Byla jsem doma. Projížděli jsme pustou krajinou. Kačenky zobaly první jarní travičku. Poslala jsem kamarádce dopis. Maminka uvařila dobrý oběd.

6. Doplň přísudek, aby věta dávala smysl:

Ze stromu **padaly** přezrálé hrušky. **Nechod** tam!

Buchty mu moc **chutnaly**. Děvčata **zpívala** veselé písničky.

7. Vymysli a napiš k obrázku větu. Vyhledej a podtrhni základní skladební dvojici:

Individuální řešení.

Zdroje:

Neznámý autor. [cit. 2012-02-29]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW:
<<http://openclipart.org/detail/34909/architetto----trattore-by-anonymous>>

Johnny automatic. [cit. 2012-02-29]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW:
<http://openclipart.org/detail/26146/bee-and-flowers-by-johnny_automatic>

Steve Lambert. [cit. 2012-02-29]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW:
<<http://openclipart.org/detail/6958/giraffe-by-stevelambert-6958>>